

Krajina koní se dočkala mezinárodního uznání i vědeckého zhodnocení – recenze

Markéta Šantrůčková

Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem

ZÁMEČNÍK, Roman (ed.)

ISBN 978-80-88258-30-8

Národní zemědělské muzeum, Praha 2022

V loňském roce skončil tříletý výzkumný projekt *Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem* podpořený Ministerstvem kultury v rámci programu NAKI II, který v návaznosti na vyhlášení krajinné památkové zóny Kladrubské Polabí, jejíž jádro se stalo rovněž památkou UNESCO, podrobně zhodnotil zdejší unikátní krajinu v úzké vazbě na její hlavní účel – chov stáda ušlechtilých kladrubských koní. Projekt měl řadu zajímavých výsledků a zároveň myslel i na popularizaci koní a jejich krajiny, takže Národní zemědělské muzeum, které bylo jedním z řešitelů projektu, připravilo výstavu a reprezentativní katalog – monografii. Na výstavě i v knize byly přehledně shrnuty závěry z aktuálního výzkumu.

Na úvod je potřeba vyzdvihnout, že autoři si jsou plně vědomi mezinárodního významu zkoumané krajiny, jenž je ostatně podpořen zápisem na seznam kulturního dědictví UNESCO. Knihu tedy připravili ve třech jazykových mutacích (česky, anglicky a německy), čímž ji zpřístupnili i mezinárodnímu publiku. Velmi nápaditě se vypořádali s grafickou stránkou trojjazyčného textu. Kniha obsahuje řadu názorných map a pěkných fotografií a je celkově sličná.

Uspořádání knihy je tradiční a logicky provází čtenáře zkoumanou krajinou a jejími složkami. Úvodní kapitola se zabývá přírodní složkou krajiny, která umožnila vznik a rozvoj hřebčína. Následuje kapitola o významných přírodních strukturách v krajině, na niž navazuje samotné hodnocení. To se věnuje nejen strukturám čistě přírodním, ale i těm, které jsou sice tvořené přírodními skladebními prvky, ale člověkem založené. Hodnocení je velmi podrobné a bere v úvahu nejen aktuální stav a využití jednotlivých struktur, ale i jejich využívání v minulosti a časové hledisko jejich vzniku a stáří. Rovněž se věnuje významu jednotlivých struktur pro celkovou kompozici krajiny. Pro území bylo provedeno i hodnocení krajinného rázu. Z následující kapitoly nazvané „Geomantické systémy“ a kompozice krajiny jsem však poněkud rozpačitá. Na rozdíl od ostatních, velmi dobře ozdrojovaných kapitol, je v této uvedena pouze jediná citace a hledání energetických linií a bodů v krajině je navzdory silnému genu loci zdejší krajiny čistě spekulativní. V kapitole je nicméně zajímavý rozbor kompozičních linií nad aktuální mapou, který by stál za další rozpracování a zhodnocení.

Až po zhodnocení aktuálního stavu území následují podrobně a přehledně zpracované historické kapitoly, které se věnují dobovému kontextu. Začíná se opět tradičně nejstarší historií krajiny ještě za vlády Pernštejnů a okolnostmi jejího získání pro panovníka, respektive královskou komoru. V dalších dvou kapitolách je podrobně popsáno formování zdejší krajiny v 17., 18. a zejména 19. století. Kapitoly jsou doprovázeny bohatým obrazovým doprovodem, který reprodukuje dobové plány a mapy. Následují kapitoly, jež osvětlují principy tvorby francouzské a malířsko-krajinářské zahrady a to, jak oba tyto principy byly použity v kladrubské krajině. Jsou to zásadní kapitoly pro pochopení jedinečné hodnoty zdejší krajiny. Tuto část uzavírá kapitola o parku Mošnice, která opět názorně ilustruje, jak byly výše představené teoretické principy uplatněny v krajině.

Celou knihu uzavírá kapitola o chovu a výcviku kladrubských koní, jež objasňuje hlubokou logiku a funkčnost uspořádání krajiny, které jsou spolu s koňmi důvodem její

Obr. 1. Obal publikace *Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem*

krásy. Jakýmsi appendixem je pak kapitola o důvodech, proč byla kladrubská krajina zapsána se seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Appendixem proto, že z předchozích kapitol je to zcela zřejmé, zároveň jsou v kapitole o zápisu zdejší hodnoty přehledně rekapitulovány.

Celá kniha je pečlivě připravena a přehledně shrnuje poznatky o krajině kolem Kladrub nad Labem a ukazuje úzkou provázanost přírodního prostředí, lidské činnosti a chovu a života koní v krajině, které ji zformovaly do současné podoby. Přehledně jsou představeny hodnoty krajiny a osvětlena její unikátnost. Jen nemálo krajin, nejen v českém kontextu, se dočkalo své monografie a čtení o krajině stvořené pro ušlechtilé starokladrubské koně je významným příspěvkem nejen k pochopení zdejší krajiny, ale i obecněji k výzkumu hodnot krajiny.